

Casele de ajutor reciproc, o soluție viabilă de finanțare în vremuri de criză

Dr. ec. Elena STĂNCIULESCU

București

Abstract

Mutual companies along with other microfinance institutions meet an increasing demand for financial services and financial education in Romania. Considering the fact that these companies are non-profit and are based on mutuality, they can be classified as social enterprises – entities which have drawn more and more attention at European and national level. As professional accountants it is important that we are acquainted with their legal regime, the conditions to be followed throughout the lending activity and the accounting treatment applied on these operations.

Key terms: mutual companies, lending activity, employees, pensioners, social enterprise

Termeni-cheie: case de ajutor reciproc, activitate de creditare, salariați, pensionari, întreprindere socială

Clasificare JEL: G23, L31, M40, M41

To cite this article: Elena Stănciulescu, *Casele de ajutor reciproc, o soluție viabilă de finanțare în vremuri de criză*, *CECCAR Business Review*, N° 6/2020, pp. 43-53, DOI: <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2020.06.06>

Înființarea, organizarea și funcționarea caselor de ajutor reciproc ale salariaților/pensionarilor se realizează în baza prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare.

⇒ Condițiile minime de acces la activitatea de creditare impuse de BNR caselor de ajutor reciproc

Casele de ajutor reciproc sunt plasate sub autoritatea Băncii Naționale a României și abilitate să contribuie la dezvoltarea sustenabilă a sectorului financiar nebancaar.

Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancaare, cu modificările și completările ulterioare, relementează condițiile minime de acces la activitatea de creditare și desfășurarea acestora pe teritoriul României, prin instituțiile financiare nebancaare, în scopul asigurării și menținerii stabilității financiare.

■ Registrul de evidență al BNR

Banca Națională a României ține **Registrul de evidență** în care sunt înscrise:

- instituțiile financiare nebancaare care desfășoară activități de creditare, respectiv:
 - acordarea de credite, incluzând, fără a se limita la, credite de consum, credite ipotecare, credite imobiliare, microcredite, finanțarea tranzacțiilor comerciale, operațiuni de factoring, scontare, forfetare;

- leasing financiar;
- emiterea de garanții, asumarea de angajamente de garantare, asumarea de angajamente de finanțare;
- alte forme de finanțare de natura creditului, exclusiv din fonduri publice ori puse la dispoziție în baza unor acorduri interguvernamentale;
- instituțiile financiare nebancale organizate sub forma caselor de amanet sau a caselor de ajutor reciproc.

Înființarea caselor de ajutor reciproc se notifică Băncii Naționale a României, în termen de 30 de zile de la data înscrierii în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție teritorială își au sediul. Procedura și condițiile de notificare se stabilesc prin reglementări ale BNR. În urma notificării, dacă fac dovada respectării cerințelor legale, Banca Națională a României le transmite documentul care atestă înscrierea în Registrul de evidență, în termen de 30 de zile de la data depunerii documentației complete și întocmite în mod corespunzător.

Casele de ajutor reciproc sunt obligate să comunice modificările cu privire la datele și informațiile cuprinse în documentația depusă inițial, potrivit reglementărilor emise de BNR.

Conform prevederilor Legii nr. 93/2009, casele de ajutor reciproc desfășoară activitate de creditare cu respectarea următoarelor condiții:

- înscrierea în Registrul de evidență;
- păstrarea modului de organizare, funcționare și asociere, potrivit prevederilor legislației speciale care le reglementează activitatea;
- activitatea de creditare desfășurată se limitează la acordarea de credite către membrii asociațiilor fără scop patrimonial organizate pe baza liberului consimțământ al salariaților/pensionarilor, în vederea sprijinirii prin împrumuturi financiare a membrilor lor de către aceste entități, organizate sub forma juridică a caselor de ajutor reciproc;
- sursele de finanțare se limitează la cele prevăzute de legile speciale care le reglementează activitatea.

Radierea din Registrul de evidență se poate realiza în următoarele situații:

- la solicitarea casei de ajutor reciproc;
- dacă respectivei case de ajutor reciproc i-a fost interzisă definitiv și irevocabil desfășurarea activității de creditare;
- în cazul în care casa de ajutor reciproc își încetează existența ca urmare a unui proces de fuziune, divizare sau din alte cauze prevăzute de lege.

■ Activitățile interzise caselor de ajutor reciproc

Potrivit Legii nr. 93/2009, caselor de ajutor reciproc le este interzis să desfășoare următoarele activități:

- atragerea de depozite ori de alte fonduri rambursabile de la public;
- emiterea de obligațiuni, cu excepția ofertei publice adresate investitorilor calificați, în înțelesul legii privind piața de capital;
- operațiuni cu bunuri mobile și imobile, cu excepția celor legate de activitatea de creditare sau a celor necesare funcționării în condiții adecvate a entității;
- acordarea de credite, condiționată de vânzarea sau de cumpărarea acțiunilor instituției financiare nebancale;
- acordarea de credite, condiționată de acceptarea de către client a unor servicii care nu au legătură cu operațiunea de creditare respectivă.

➤ Casele de ajutor reciproc ale salariaților

Regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora este reglementat prin Legea nr. 122/1996, republicată. Ele au ca scop principal sprijinirea și întrajutorarea financiară a membrilor lor, persoane fizice salariate/persoane care obțin venituri de natură salarială.

Casele de ajutor reciproc ale salariaților sunt asociații fără scop patrimonial, organizate pe baza liberului consimțământ al salariaților, pentru acordarea de împrumuturi cu dobândă către aceștia. Dobânda la împrumuturi se reîntoarce la fondul social al membrilor, după deducerea cheltuielilor statutare.

Pentru acordarea de împrumuturi membrilor lor, casele de ajutor reciproc utilizează următoarele fonduri:

- fondul social al membrilor, constituit prin contribuțiile acumulate ale acestora, la care se adaugă dobânzile anuale;
- fondurile proprii ale caselor de ajutor reciproc;
- mijloacele bănești obținute de la uniunea teritorială județeană sau de la Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România (UNCARSR).

■ Supravegherea activității caselor de ajutor reciproc ale salariaților de către UNCARSR

Uniunea Națională și uniunile constituite la nivel teritorial supraveghează activitatea caselor de ajutor reciproc ale salariaților și urmăresc asigurarea stabilității financiare a acestora.

Casele de ajutor reciproc ale salariaților au obligația de a prezenta anual situațiile financiare uniunilor teritoriale județene, Uniunii Naționale, precum și direcțiilor generale ale finanțelor publice județene și a municipiului București. Uniunea Națională primește, verifică și centralizează aceste situații în vederea depunerii lor la Ministerul Finanțelor Publice.

Controlul activităților desfășurate de casele de ajutor reciproc se face de Ministerul Finanțelor Publice în condițiile legii, în timp ce Uniunea Națională controlează activitatea uniunilor teritoriale ale caselor de ajutor reciproc ale salariaților.

Uniunea Națională poate iniția procedura de dizolvare a caselor de ajutor reciproc ale salariaților sau a uniunilor teritoriale, cu respectarea reglementărilor legale.

➤ Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor

Regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor este reglementat prin Legea nr. 540/2002, cu modificările și completările ulterioare. Acestea au ca scop principal sprijinirea membrilor lor prin acordarea de împrumuturi rambursabile, ajutoare nerambursabile și ajutoare pentru acoperirea unor cheltuieli cu înmormântarea foștilor membri, precum și prin prestarea serviciilor accesibile tuturor membrilor lor.

Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor sunt organizații cu caracter civic, persoane juridice de drept privat cu caracter nepatrimonial, neguvernamentale, apolitice, cu scop de caritate, de întrajutorare mutuală și de asistență socială și se pot constitui prin exercitarea dreptului la liberă asociere a următoarelor categorii de persoane:

- pensionarii, indiferent de sistemul de asigurări sociale căruia îi aparțin;
- beneficiarii de ajutor social;
- membrii de familie – soț, soție, precum și copiii majori incapabili de muncă, aflați în întreținerea pensionarilor sau a beneficiarilor de ajutor social – membri ai acelei case de ajutor reciproc ale pensionarilor.

Potrivit prevederilor Legii nr. 540/2002, casele de ajutor reciproc ale pensionarilor pot desfășura și alte activități și servicii decât cele enunțate prin scopul principal, respectiv:

- organizarea de activități culturale, artistice, turistice și de agrement, folosind mijloace de transport proprii sau închiriate;
- prestarea de servicii, contra unor tarife reduse, pentru membrii caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor și membrii de familie aflați în întreținerea acestora, folosind munca unor pensionari, membri ai casei respective;
- organizarea de magazine pentru desfacerea de produse alimentare la prețuri de achiziție, administrarea de case de odihnă și tratament, organizarea de ateliere pentru repararea de diverse obiecte electrocasnice, îmbrăcăminte, încălțăminte, tâmplărie și altele;
- efectuarea de servicii funerare pentru membrii decedați ai caselor de ajutor reciproc: confecționarea de sicrie și asigurarea transportului;
- alte acțiuni și forme de asistență socială;
- prestarea unor servicii medicale contra unor tarife reduse care să acopere cheltuielile materiale și salariile personalului specializat, în cadrul cabinetelor medicale și stomatologice individuale care funcționează potrivit legilor în vigoare.

Veniturile caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor se constituie din taxele de înscriere, cotizațiile și contribuțiile lunare ale membrilor, dobânzile provenite din plasarea sumelor disponibile în condiții legale, veniturile realizate din prestări de servicii, dobânzile la sumele împrumutate, veniturile din organizarea manifestărilor culturale, artistice și de agrement, donații și sponsorizări, alte venituri prevăzute de lege.

Din veniturile realizate, casele de ajutor reciproc ale pensionarilor își pot constitui, în condițiile prevăzute de statut, fonduri pentru împrumuturi, acordarea de ajutoare nerambursabile, activități culturale, artistice, turistice și de agrement, investiții, subvenționarea produselor alimentare de bază, stabilite de consiliul director, pentru vânzarea către membrii caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor prin magazinele proprii și de tip economat, cheltuieli generale.

Din fondurile de investiții se pot finanța, cu aprobarea consiliului director, cumpărarea de spații, amenajarea și dotarea acestora pentru desfășurarea activităților specifice caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor, inclusiv a magazinelor proprii și de tip economat și a unităților de tratament balnear și de odihnă, achiziționarea unor mijloace de transport auto, în condițiile dispozițiilor legale în vigoare.

Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor se pot constitui în asociații centrale din același profil.

➔ Economii și investițiile caselor de ajutor reciproc

Casele de ajutor reciproc le oferă membrilor posibilitatea de a economisi la fondul lor social. Diferența față de bănci este că persoanele respective vor trebui să devină membri ai acestora.

Economisirea la o casă de ajutor reciproc se poate transforma în investiție. Dacă un membru acumulează un fond social la CAR în scopul obținerii ulterioare a unui împrumut, sumele acumulate rămân la stadiul de economii. Dacă sumele alocate depășesc pragurile necesare pentru simpla accesare a unui împrumut și sunt păstrate pe o perioadă mai mare, de mai mulți ani, atunci ele devin investiții.

Potrivit Legii nr. 122/1996, dobânda la împrumuturile acordate membrilor se reîntoarce la fondul social al acestora, după deducerea cheltuielilor statutare.

Conform manualului de educație financiară elaborat de UNCARSR, casele de ajutor reciproc oferă bonificații anuale pentru fondurile sociale ale membrilor similare dividendelor acordate anual acționarilor. Valoarea bonificației depinde de excedentul realizat în anul financiar de casa de ajutor reciproc, astfel că nu există un procent fix de bonificare a fondului social în fiecare an. Cu toate acestea, casele de ajutor reciproc sunt motivate să bonifice fondul social al membrilor cu sume care să acopere indicele inflației și să atragă, în condiții concurențiale, economiile membrilor mai vechi sau mai noi.

⇒ Împrumuturile acordate membrilor de casele de ajutor reciproc

În perioadele de criză, oamenii, în special cei cu venituri reduse, trebuie să facă față unor dificultăți financiare foarte mari, iar un împrumut acordat unui membru al unei CAR poate să schimbe în bine poziția financiară a acestuia sau a familiei sale. Calitatea de membru al unei case de ajutor reciproc permite obținerea de împrumuturi pentru nevoi personale.

■ Garantarea unui împrumut la casa de ajutor reciproc

În principal, împrumuturile de la casele de ajutor reciproc sunt garantate de giranți. În cazul în care împrumutatul nu poate plăti, giranții vor trebui să achite datoria. Împrumutatul are responsabilitatea primară de a o plăti, în timp ce responsabilitatea acestora este secundară, însemnând că girantul nu poate fi urmărit de creditor pentru datorie decât în cazul în care cel din urmă încearcă prima dată să obțină plata de la debitor.

Potrivit art. 129 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, cu modificările ulterioare, li se interzice caselor de ajutor reciproc înregistrate în Registrul de evidență al BNR să acorde credite garantate cu un bun imobil ori care implică un drept legat de un bun imobil.

■ Rata nominală a dobânzii și rata reală a dobânzii

Rata nominală a dobânzii se calculează cu formula ratei dobânzii simple, fiind definită ca dobânda percepută la un împrumut în valoare de o sută lei acordat pe o perioadă de un an.

Rata nominală a dobânzii se exprimă procentual și reprezintă dobânda pe care o va plăti cel împrumutat ca urmare a primirii și utilizării unei sume pe o anumită perioadă de timp, de regulă un an. Dacă anul se subdivide în luni, atunci se poate calcula rata dobânzii lunare, egală cu rata dobânzii anuale împărțită la 12. Se poate lucra și cu o rată a dobânzii zilnice, mai ales atunci când se recalculează dobânzi pentru întârzieri ale plăților exprimate în zile, caz în care dobânda anuală se împarte la 365 sau 366 de zile calendaristice ale anului.

Exemplu

Un membru al unei CAR primește un împrumut de 12.000 lei cu o dobândă nominală de 12%, pe o perioadă de un an.

Ratele și dobânzile la împrumut, calculate cu metoda dobânzii regresive, pe care trebuie să le plătească membrul CAR în fiecare lună de rambursare sunt următoarele:

Potrivit metodei dobânzii regresive, împrumutul va fi rambursat în rate egale de 1.000 lei/lună (12.000 lei/12 luni).

Dobândă lunară = $12\%/12 \text{ luni} = 1\% = 0,01$

- lei -

Luna	Rata împrumutului	Dobânda	Suma de plată	Soldul rămas de restituit
1	1.000	$12.000 \times 0,01 = 120$	1.120	11.000
2	1.000	$11.000 \times 0,01 = 110$	1.110	10.000
3	1.000	$10.000 \times 0,01 = 100$	1.100	9.000
4	1.000	$9.000 \times 0,01 = 90$	1.090	8.000

Luna	Rata împrumutului	Dobânda	Suma de plată	Soldul rămas de restituit
5	1.000	$8.000 \times 0,01 = 80$	1.080	7.000
6	1.000	$7.000 \times 0,01 = 70$	1.070	6.000
7	1.000	$6.000 \times 0,01 = 60$	1.060	5.000
8	1.000	$5.000 \times 0,01 = 50$	1.050	4.000
9	1.000	$4.000 \times 0,01 = 40$	1.040	3.000
10	1.000	$3.000 \times 0,01 = 30$	1.030	2.000
11	1.000	$2.000 \times 0,01 = 20$	1.020	1.000
12	1.000	$1.000 \times 0,01 = 10$	1.010	0
Total	12.000	780	12.780	

La suma împrumutată, de 12.000 lei, membrul CAR rambursează dobânzi de 780 lei. Întrucât casele de ajutor reciproc nu mai percep și alte costuri în afara dobânzii, suma de 780 lei reprezintă costul efectiv al împrumutului, suma de rambursat fiind cu 6,5% mai mare decât cea împrumutată.

Rata reală a dobânzii ține seama atât de rata nominală a dobânzii, cât și de rata inflației. În cazul acordării unui împrumut, casa de ajutor reciproc obține ca venit rata reală a dobânzii. Relația dintre rata reală și cea nominală a dobânzii poate fi surprinsă în ecuația:

$$(1 + r) \times (1 + i) = (1 + R)$$

unde:

r – rata reală a dobânzii;

i – rata inflației;

R – rata nominală a dobânzii.

O formulă aproximativă pentru rata reală a dobânzii este următoarea:

$$\text{Rata reală a dobânzii} = \text{Rata nominală a dobânzii} - \text{Rata inflației}$$

În cazul în care casa de ajutor reciproc ar primi ca dobândă nominală 5% dintr-un împrumut, iar inflația ar fi de 5%, rata reală a dobânzii ar fi zero, deoarece primele două sunt egale. CAR nu ar avea niciun beneficiu net dintr-un astfel de împrumut, efectul inflației anulând venitul de pe urma acordării acestuia.

Având în vedere că rata inflației în viitor poate fi doar estimată, ratele reale ale dobânzilor înainte și după un anumit moment de referință pot fi diferite, după cum inflația reală se dovedește a fi mai mare sau mai mică. În schimb, rata nominală a dobânzii este cunoscută în avans.

De exemplu, dacă rata dobânzii anuale la împrumuturi este de 10% și rata inflației anuale, de 3%, atunci rata reală a dobânzii este de 7%. În cazul în care peste un an rata inflației scade cu 0,5%, rata reală a dobânzii crește la 7,5%.

Rata inflației în scădere este în favoarea creditorului, întrucât acesta va încasa dobânzi reale mai mari la soldul împrumuturilor acordate membrilor, în timp ce o rată a inflației mai mare favorizează debitorul.

Casele de ajutor reciproc din sistemul UNCARSR practică dobânzi fixe la împrumuturile acordate membrilor.

■ Rata nominală față de rata dobânzii efective

Pentru a determina instituțiile financiare să își informeze clienții prin intermediul unui singur indicator sintetic, Uniunea Europeană a introdus, prin Directiva 2011/90/UE a Comisiei din 14 noiembrie 2011 privind creditul de consum, obligativitatea calculării dobânzii anuale efective (DAE). Prin acest indicator, sumele rambursate actualizate cuprinzând ratele la împrumut, dobânzile, dar și celelalte costuri suplimentare din cadrul perioadei de rambursare sunt actualizate la momentul acordării împrumutului. Rata de actualizare pentru care rambursările totale sunt egale cu valoarea împrumutului acordat reprezintă dobânda anuală efectivă. În acest fel, DAE exprimă procentual toate costurile pe care le suportă membrul pentru împrumutul acordat, fără a exclude din această analiză rata nominală a dobânzii, care este o componentă a DAE. Între DAE și dobânda nominală rămâne o diferență care are la origine faptul că cea dintâi se calculează din valoarea actualizată a costurilor viitoare. Prin DAE se recalculează sumele de rambursat în viitor la valoarea din prezent.

Potrivit OUG nr. 50/2010, dobânda anuală efectivă reprezintă costul total al creditului pentru consumator, exprimat ca procent anual din valoarea totală a creditului, inclusiv costurile administrării unui cont care înregistrează atât operațiunile de plată, cât și tragerile, costurile de utilizare a unui mijloc de plată pentru operațiunile de plată și pentru trageri și alte costuri privind operațiunile de plată.

Rata dobânzii anuale efective este rata dobânzii compuse, calculată atât din dobânda nominală, cât și din alte taxe și comisioane, actualizate la momentul acordării împrumutului, anul fiind împărțit într-un anumit număr de perioade de rambursare, de obicei în luni.

Dobânda la suma împrumutată este dobânda totală plătită pe un an, calculată la soldul lunar nerestituit al împrumutului, raportată la suma împrumutată.

În general, casele de ajutor reciproc nu practică alte taxe sau comisioane pentru împrumuturile acordate. Dobânda anuală efectivă este egală cu dobânda nominală numai atunci când durata de rambursare a împrumutului este reprezentată de an, și nu de diviziuni sau multipli ale (ai) acestuia.

⇒ **Tratamentul contabil al caselor de ajutor reciproc**

Casele de ajutor reciproc organizează și conduc contabilitatea potrivit prevederilor Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 3.103/2017 privind aprobarea Reglementărilor contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial, cu modificările și completările ulterioare. În activitatea pe care o desfășoară, pe lângă operațiunile comune regăsite și la alte instituții, întâlnim o serie de înregistrări contabile specifice acestui domeniu, pe care le prezentăm în continuare.

Exemplu

În luna decembrie 2019, casa de ajutor reciproc Înfrățirea efectuează următoarele înregistrări contabile:

1. Din excedentul realizat în exercițiul financiar curent, repartizează la fondul social al membrilor acesteia suma de 10.000 lei:

10.000 lei	129	=	113	10.000 lei
	„Repartizarea excedentului/profitului”		„Fondul social al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”	

2. Încasează în contul de disponibil depuneri în sumă de 5.000 lei ale membrilor la fondul social al acestora:

5.000 lei	512	=	113	5.000 lei
	„Conturi curente la bănci”		„Fondul social al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”	

3. Încasează în numerar depuneri în sumă de 2.000 lei ale membrilor la fondul social al acestora:

2.000 lei	531	=	113	2.000 lei
	„Casa”		„Fondul social al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”	

4. Înregistrează dobânzile în sumă de 3.000 lei calculate lunar la fondul social al membrilor CAR:

3.000 lei	666	=	113	3.000 lei
	„Cheltuieli privind dobânzile”		„Fondul social al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”	

5. Compensează sumele reprezentând împrumuturi restituite și dobânzi suportate de membrii CAR, în valoare de 2.000 lei, cu fondul social al acestora:

2.000 lei	113	=	267	2.000 lei
	„Fondul social al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”		„Creanțe imobilizate”	

6. Evidențiază suma de 1.500 lei reprezentând fondul social neridicat de membrii CAR retrași:

1.500 lei	113	=	462	1.500 lei
	„Fondul social al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”		„Creditori diverși”	

7. Virează casei de ajutor reciproc Omenia suma de 1.000 lei reprezentând fondul social al membrilor transferați:

1.000 lei	113	=	512	1.000 lei
	„Fondul social al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”		„Conturi curente la bănci”	

8. Restituie către membri suma de 4.000 lei reprezentând fondul social al acestora:

4.000 lei	113	=	512	4.000 lei
	„Fondul social al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”		„Conturi curente la bănci”	

9. Încasează prin virament suma de 5.000 lei reprezentând depuneri la fondul pentru ajutor în caz de deces al membrilor CAR:

5.000 lei	512	=	114	5.000 lei
	„Conturi curente la bănci”		„Fondul pentru ajutor în caz de deces al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”	

10. Încasează în numerar suma de 4.000 lei reprezentând depuneri la fondul pentru ajutor în caz de deces al membrilor CAR:

4.000 lei	531	=	114	4.000 lei
	„Casa”		„Fondul pentru ajutor în caz de deces al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”	

11. Înregistrează suma de 1.500 lei reprezentând ajutor în caz de deces neridicat de urmașii legali al unui membru al CAR:

1.500 lei	114	=	462	1.500 lei
	„Fondul pentru ajutor în caz de deces al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”		„Creditori diverși”	

12. Plătește prin virament suma de 3.000 lei reprezentând ajutor în caz de deces pentru urmașii legali ai unui membru al CAR:

3.000 lei	114	=	512	3.000 lei
	„Fondul pentru ajutor în caz de deces al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”		„Conturi curente la bănci”	

13. Plătește din casă suma de 2.000 lei reprezentând ajutor în caz de deces pentru urmașii legali ai unui membru al CAR:

2.000 lei	114	=	531	2.000 lei
	„Fondul pentru ajutor în caz de deces al membrilor Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)”		„Casa”	

14. Acordă împrumuturi în sumă de 8.000 lei membrilor CAR:

8.000 lei	2675	=	512	8.000 lei
	„Împrumuturi acordate pe termen lung”		„Conturi curente la bănci”	

15. Înregistrează dobânzile în sumă de 7.000 lei calculate la împrumuturile acordate membrilor CAR conform contractelor de împrumut:

7.000 lei	2679	=	734	7.000 lei
	„Dobânzi aferente altor creanțe imobilizate”		„Venituri financiare rezultate din activitățile fără scop patrimonial”	

16. Înregistrează dobânzile în sumă de 12.000 lei calculate la împrumuturile acordate membrilor CAR conform contractelor de împrumut încheiate pe o perioadă mai mare de un an:

12.000 lei	2679	=	472	12.000 lei
	„Dobânzi aferente altor creanțe imobilizate”		„Venituri înregistrate în avans”	

17. Înregistrează suma de 1.500 lei datorată membrilor CAR reprezentând restituiri de cotizații și contribuții:

1.500 lei	658	=	462	1.500 lei
	„Alte cheltuieli de exploatare”		„Creditori diverși”	

18. Efectuează plăți prin virament reprezentând donații acordate membrilor CAR, precum și despăgubiri, amenzi și penalități plătite terților și bugetului, în sumă de 3.000 lei:

3.000 lei	658	=	512	3.000 lei
	„Alte cheltuieli de exploatare”		„Conturi curente la bănci”	

➤ **Încadrarea caselor de ajutor reciproc în categoria întreprinderilor sociale**

Potrivit Legii nr. 219/2015 privind economia socială, cu modificările și completările ulterioare, casele de ajutor reciproc, atât cele ale salariaților, cât și cele ale pensionarilor, pot fi încadrate, potrivit atributelor nonprofit și de întraajutorare, ca întreprinderi sociale.

Întreprinderea socială este persoana juridică de drept privat care desfășoară activități în domeniul economiei sociale, deține un atestat de întreprindere socială și respectă următoarele principii:

- prioritate acordată individului și obiectivelor sociale față de creșterea profitului;
- solidaritate și responsabilitate colectivă;
- convergența dintre interesele membrilor asociați și interesul general și/sau interesele unei colectivități;
- control democratic al membrilor, exercitat asupra activităților desfășurate;
- caracter voluntar și liber al asocierii în formele de organizare specifice domeniului economiei sociale;
- personalitate juridică distinctă, autonomie de gestiune și independență față de autoritățile publice;
- alocarea celei mai mari părți a profitului/excedentului financiar pentru atingerea obiectivelor de interes general, ale unei colectivități sau în interesul personal nepatrimonial al membrilor.

Atestatul de întreprindere socială este forma prin care se recunoaște contribuția întreprinderilor sociale la dezvoltarea domeniului economiei sociale și se acordă la solicitarea caselor de ajutor reciproc, pe baza actelor

de înființare și funcționare, certificând scopul social al acestora și conformarea lor cu principiile prezentate mai sus.

Pentru acordarea atestatului, întreprinderea socială trebuie să respecte următoarele criterii:

- acționează în scop social și/sau în interesul general al comunității;
- alocă minimum 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare;
- se obligă să transmită bunurile rămase în urma lichidării către una sau mai multe întreprinderi sociale;
- aplică principiul echității sociale față de angajați, asigurând niveluri de salarizare echitabile, între care nu pot exista diferențe care să depășească raportul de unu la opt.

Atestatul se eliberează de agenția județeană pentru ocuparea forței de muncă, respectiv a municipiului București, și se acordă pe o perioadă de cinci ani, cu posibilitatea prelungirii, dacă se face dovada că sunt respectate condițiile care au stat la baza acordării acestuia.

Bibliografie

1. UNCARSR, *Manual de educație financiară*, disponibil la <https://www.uncar.ro/produse-si-servicii.aspx>.
2. Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților și al uniunilor acestora, republicată în Monitorul Oficial nr. 261/22.04.2009.
3. Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 723/03.10.2002, cu modificările și completările ulterioare.
4. Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancale, publicată în Monitorul Oficial nr. 259/21.04.2009, cu modificările și completările ulterioare.
5. Legea nr. 219/2015 privind economia socială, publicată în Monitorul Oficial nr. 561/28.07.2015, cu modificările și completările ulterioare.
6. Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 3.103/2017 privind aprobarea Reglementărilor contabile pentru persoanele juridice fără scop patrimonial, publicat în Monitorul Oficial nr. 984/12.12.2017, cu modificările și completările ulterioare.
7. Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, publicată în Monitorul Oficial nr. 39/31.01.2000, cu modificările și completările ulterioare.
8. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, publicată în Monitorul Oficial nr. 389/11.06.2010, cu modificările și completările ulterioare.
9. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, publicată în Monitorul Oficial nr. 727/20.09.2016, cu modificările ulterioare.
10. Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 20/2009 privind instituțiile financiare nebancale, publicat în Monitorul Oficial nr. 707/21.10.2009, cu modificările și completările ulterioare.